

Besyderlig biografi

Oddvar Rakeng

Bilmekanikeren som ble professor dr. med.

En biografi om Ivar Enge. 156 s, ill. Melhus: Snøfugl forlag, 2011. Pris NOK 260
ISBN 978-82-7083-365-8

Professor Ivar Enge (f. 1922) er en høvding innen norsk radiologi. Han regnes blant annet som intervensjonsradiologiens far i Norge.

Det er en risiko forbundet med å være en kjent og aktet person, nemlig at en beundrer skriver en biografi. Forfatteren og journalisten Oddvar Rakeng har valgt en spesiell stil for sin fortelling. Den likner enkelte guttebøker fra denne anmelders barndom, nese-grust tilbedende, inspirerende og oppbyggende.

Særlig er første halvdel merkelig. Her er det løst og fast fra Ivar Enges oppvekst og ungdomstid, særlig i hjembygda Vågå. I sin iver etter å få konteksten med berører Rakeng mange temaer som i og for seg kan være morsomme og spennende å lese om, men hvor forbindelsen til Ivar Enge og hans liv er nokså løs. En pikant overgrep-affære fra Vågå i 1930-årene vies for eksempel stor plass. Stedets lærer hadde holdt to undervisningstimer i forplantningslære, dristig gjort i samtiden, og ble deretter beskyldt og dømt for å ha forbrutt seg mot unge jenter. Et historisk tilbakeblikk på denne saken gir et interessant kulturbilde, men det har lite med Ivar Enge å gjøre. Det samme gjelder også andre emner som forfatteren tar opp.

Siste halvpart er bedre, bortsett fra at biografien viser en påfallende, litt naiv distanse til den medisinske verden, til hvordan legekarrierer vanligvis arter seg, og til det akademiske liv. Igjen er det underlige sidesprang, for eksempel er det skrevet atskillig om en arbeidskonflikt ved sykehuset i Halden som Enge bare indirekte ble berørt av.

Kildene som teksten bygger på, virker nokså tilfældige og løse. Resultatet er blitt uforpliktende, underholdende og i og for seg koselig lesning, som i den kulørte presse. Bakerst står det imidlertid et behørig korrektiv – omtaler av Ivar Enge skrevet av professorene Staal Hatlinghus og Haraldur Bjarnason.

De mange illustrasjonene er pent gjengitt.

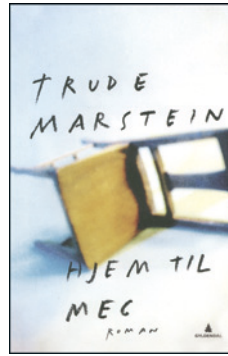
Ivar Enge er en representant for sin generasjons evnerike ungdom fra landsbygda som fikk utdanning og yrkesliv knyttet til en annen del av samfunnet enn der røttene var. Ivar Enge er også en av dem som opplevde krigen i viktige ungdomsår. Det bidro til å forme hans løpebane, f. eks. ved at han hadde forskjellig annet arbeid før han begynte på medisinstudiet.

Det er all grunn til å ha respekt for Enge og hans samtidige. Men Rakengs eventyrbok *Bilmekanikeren som ble professor dr. med.* blir liksom feil. Den er åpenbart overmåte velment skrevet og er utgitt med støtte fra både Vågå kommune og Halden kommune. Likevel – professor Ivar Enge hadde fortjent en annen biografi.

Øivind Larsen

Institutt for helse og samfunn
Universitetet i Oslo

Lege på let etter mening

Trude Marstein

Hjem til meg

385 s. Oslo: Gyldendal, 2012. Pris NOK 379
ISBN 978-82-05-42870-6

Hjem til meg er en godt skrevet roman om en mann som verken har et «hjem» i overført betydning eller finner seg selv. Hovedpersonen, Ove, er en godhjertet fastlege med mye omsorg for pasientene sine. Men Ove går gjennom livet fremfor alt fast i en grenseløs omsorg som livspartner og far – han klarer ikke å sette grenser rundt seg og ødelegger dermed sitt eget liv og til en viss grad livet til dem han har rundt seg.

Boken dreier seg om en mann som ikke kan eller vil la være å bli utro, men også om noe dypere enn det. Ove vandrer i livet på let etter mening i form av kvinner. Han kan ikke stå imot den umiddelbare kvinnen som han opplever som helt spesiell, den som skal gi livet glede. Hver gang er romansen unik, ustoppelig autentisk og oppleves som like ekte. Og hver gang føler Ove seg som fanget i et forhold hvor han føler seg både skyldig og ansvarlig for den andre, uten å klare å sette grenser for noen. Derfor ender det aldri i et meningsfullt forhold, og derfor mister han den beste vennen sin, og til dels også barna og kvinnen han egentlig hadde ønsket å beholde.

Romanen er lettlest og underholdende, men enkelte steder preget av gjentakelser når hovedpersonen kjemper imot seg selv gang på gang uten lykkes, og ikke klarer å stå imot den nye kvinnen som raser inn i livet hans. Men det er kanskje forfatterens poeng? At livet fort kan bli en gjentakelse hvis man ikke gjør noe med det?

Esperanza Diaz

Institutt for global helse og samfunnsmedisin
Universitetet i Bergen